

El nou Reial Decret 2/2024. Reformes laborals i socials

T'expliquem les principals novetats en matèria de simplificació i millora de la protecció contra la desocupació.

L'RD 2/2024, de 21 de maig, modernitza i introdueix canvis en les prestacions i el subsidi per desocupació, buscant reforçar la protecció social. El passat dimecres 22 de maig es va publicar al BOE i ja estan en vigor gairebé totes les mesures, excepte les que especifiquen una data diferent.

Amb ell, s'adopten mesures urgents per a la simplificació i millora del nivell assistencial de la protecció per desocupació. A més, es completa la transposició de la Directiva (UE) 2019/1158 del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de juny de 2019, relativa a la conciliació de la vida familiar i la vida professional dels progenitors i els cuidadors, i per la qual es deroga la Directiva 2010/18/UE del Consell, publicat el 22 de maig.

A continuació, resumim els canvis més significatius pel que fa a l'aspecte de les prestacions per desocupació.

Prestació i subsidi per desocupació

En l'àmbit de la desocupació, la norma se centra a simplificar i millorar l'assistència als aturats, augmentant l'accessibilitat i reduint les càrregues administratives. S'assegura una protecció més comprensiva, permetent una millor integració dels beneficiaris en el mercat laboral mitjançant programes i accions específiques de reinserció.

El text del RD-Llei 2/2024, detalla una sèrie de modificacions significatives en la prestació i subsidi per desocupació, orientades, majoritàriament, al col·lectiu de les persones desocupades la situació de les quals guarda una relació directa amb la pèrdua immediatament anterior d'una ocupació, o l'esgotament de la prestació contributiva.

Alguns canvis del subsidi per desocupació

Alguns dels aspectes que es modifiquen en el subsidi per desocupació són:

- Accés més àgil: se simplifica la regulació per a permetre una major flexibilitat en l'accés al subsidi per desocupació i reduir les càrregues administratives. Facilita tant a ciutadans com a empreses el coneixement i la tramitació de les prestacions.

- Vinculació amb acords d'activitat: la protecció es vincula amb l'Acord d'Activitat. S'incorpora als beneficiaris -prioritàriament a les persones en situació de desocupació de llarga durada- en programes i accions que possibilitin la seva reinserció laboral.
- Accés a Serveis del Sistema Nacional d'Ocupació: es garanteix l'accés dels beneficiaris del nivell assistencial als serveis de la Cartera Comuna de Serveis del Sistema Nacional d'Ocupació, com a mecanisme de transició cap a la protecció social.

Subsidi compatible amb treball per compte d'altri

L'RD introdueix una nova fórmula de compatibilitat dels subsidis amb el treball per compte d'altri, a temps complet o parcial. Així, permet que el subsidi es percebi com un complement de suport a l'ocupació durant un màxim de 180 dies, en una o diverses relacions laborals, amb l'objectiu de no penalitzar la reincorporació al treball.

Aquesta mesura es contempla també respecte de les prestacions contributives per desocupació, sempre que s'hagin reportat 9 mesos i que el dret reconegut fos igual o superior a 12 mesos.

Això serà aplicable a les prestacions reconegudes a partir d'1 d'abril de 2025. La mateixa disposició regula els efectes sobre la cotització en els supòsits de compatibilitat de les prestacions per desocupació amb el treball a temps complet.

Quantia i duració del subsidi per desocupació

Pel que fa a les quanties i durada, es modifiquen les dels subsidis per esgotament i de cotitzacions insuficients. Ara, s'introdueix una fórmula de quantia decreixent en tres trams i s'elimina la deducció proporcional per hores treballades a temps parcial.

A més, s'igualava la durada dels subsidis per esgotament de la prestació contributiva, amb independència de l'edat per als quals tenen responsabilitats familiars.

Els subsidis per esgotament de la prestació contributiva, per cotitzacions insuficients i per a emigrants retornats i víctimes de violència de gènere o sexual es reconeixen per períodes trimestrals i exigint que els requisits de manca de rendes o de responsabilitats familiars es compleixin en el mes natural anterior a la data de la sol·licitud inicial del subsidi i de cadascuna de les seves pròrrogues, sense que procedeixi la revisió del dret per a verificar si es manté durant els tres mesos reconeguts.

El requisit de rendes o responsabilitats familiars es configura com a requisit d'accés al dret inicial i a cadascuna de les pròrrogues o repeses del subsidi. S'acreditarà mitjançant "declaració responsable".

Per part seva, la quantia del subsidi serà igual als següents percentatges de l'indicador públic de rendes d'efectes múltiples mensual (IPREM) vigent a cada moment:

- El 95% durant els 180 primers dies, 6 mesos (570 €).
- El 90% des del dia 181 al dia 360 (540 €).
- El 80% a partir del dia 361 (480 €).

Pel que fa a l'ús de l'IPREM com a indicador, ho considerem un problema. Aquest indicador no ha patit cap pujada l'any 2024 i està completament desactualitzat respecte a la pujada del cost de la vida. Enguany, s'ha mantingut en 600 euros en 12 pagues, alguna cosa que no reflecteix la pèrdua de poder adquisitiu i que deixa fora de subsidis a persones que realment els necessiten.

Nous beneficiaris del subsidi per desocupació

Respecte als beneficiaris, es manté el subsidi per a emigrants retornats sense dret a prestació contributiva i es crea un nou subsidi dirigit a víctimes de violència de gènere o sexual.

Ara, es reconeix el dret a accedir al subsidi assistencial a les persones treballadores eventuais agràries, anteriorment excloses.

Qui poden ser beneficiaris del subsidi per desocupació? Els aturats que, complint els requisits, es trobin en alguna de les següents situacions de:

1r. Haver esgotat la prestació per desocupació. En cas de ser menor de 45 anys sense responsabilitats familiars, s'exigirà, a més, que la prestació per desocupació esgotada hagi tingut una durada igual o superior a 360 dies. En aquest cas, la durada màxima del subsidi per desocupació es determinarà en funció de l'edat de la persona sol·licitant en la data d'esgotament de la prestació per desocupació, l'acreditació de responsabilitats familiars i la durada de la prestació per desocupació esgotada, conformement a la següent taula:

Període màxim d'ocupació cotitzada	Acreditació de responsabilitats familiars	Duració màxima del subsidi
90 dies	Indiferent	3 mesos
120 dies	Indiferent	4 mesos
150 dies	Indiferent	6 mesos
180 dies	Indiferent	6 mesos
	Si	21 mesos

2n. Trobar-se en situació legal de desocupació sense tenir cobert el període mínim de cotització per a tenir dret a la prestació contributiva, sempre que hagin cotitzat almenys 90 dies. La durada màxima del subsidi es determinarà en funció del període d'ocupació cotitzat i de l'acreditació de responsabilitats familiars, conformement a la següent taula:

Període màxim d'ocupació cotitzada	Acreditació de responsabilitats familiars	Duració màxima del subsidi
90 dies	Indiferent	3 mesos
120 dies	Indiferent	4 mesos
150 dies	Indiferent	6 mesos
180 dies	Indiferent	6 mesos
	Si	21 mesos

A la USOC valorem especialment aquest aspecte del RD. Ampliar l'accés a aquests col·lectius suposa millorar la protecció social dels més vulnerables.

Canvis en les càrregues familiars

Pel que fa als menors de 45 anys sense càrregues familiars, s'amplia la cobertura. Ara, aquestes persones que hagin esgotat una prestació contributiva de 360 dies queden incloses. També els qui acreditin períodes cotitzats inferiors a sis mesos, encara que manquin de responsabilitats familiars.

En general, es modifica la forma actual de considerar les responsabilitats familiars en els subsidis. D'aquesta manera, no s'exclourà al sol·licitant per percebre rendes pròpies per sobre del 75% de l'SMI. Sí que existiran responsabilitats familiars quan el total de rendes de la unitat familiar entre el nombre de persones que la formen, inclòs el sol·licitant, no superi el 75% de l'SMI.

Quant dura el subsidi després de la prestació contributiva?

Una vegada que s'esgota la prestació contributiva, es modifica la durada del subsidi. Així, s'igualava la durada, amb independència de l'edat, per al subsidi d'esgotament de la prestació contributiva amb responsabilitats familiars.

Subsidi per a majors de 52 anys

Es manté el subsidi de majors de 52 anys. Tampoc es modifica la seva quantia fixa.

Això, tanmateix, queda compensat per la major durada d'aquest subsidi i per les cotitzacions per la contingència de jubilació, de les quals manca la resta dels subsidis.

Aquest aspecte és un pas important per a garantir la protecció econòmica d'aquest col·lectiu. No obstant això, estem convençuts que la mesura principal seria treballar en la seva reinserció i ocupabilitat. La formació efectiva i la requalificació per a tornar al món del treball és molt més important que la seva sustentació durant la desocupació. L'últim tram de la nostra carrera professional marca inevitablement optar o no a una pensió que ens garanteixi una pensió digna.

És compatible el subsidi amb les pràctiques?

Pel que fa a les pràctiques acadèmiques i d'FP, s'estableix la compatibilitat del subsidi amb les percepcions econòmiques obtingudes per assistir a accions de formació professional o en el treball. I també per a realitzar pràctiques acadèmiques externes que formin part del pla d'estudis.

Subsidi de desocupació vs IMV

L'RD tracta la coherència entre el subsidi per desocupació i la de l'ingrés mínim vital. Segons el text, s'exclouen les rendes computables del subsidi no contributiu per desocupació quan a la data de sol·licitud de la prestació s'hagués extingit.

A més, es modifica el concepte de parella de fet per a homogeneïtzar aquest concepte en la regulació de totes dues prestacions.

Altres canvis en la desocupació

La nova llei introdueix la regulació de la protecció per desocupació en general. Per exemple:

- S'amplia el termini de sortida ocasional a l'estranger: passa a ser de 30 dies en lloc dels 15 dies establerts en l'actualitat.
- S'extingeixen els drets que estiguessin suspesos durant 6 anys.
- L'aplicació del regulat per a la prestació per desocupació i IT durant els períodes d'inactivitat dels treballadors fixos discontinus.
- S'introdueix una nova causa de suspensió de la prestació per desocupació i del subsidi, per interrupció de l'acord d'activitat.

- Es facilita als ciutadans i a les empreses el compliment de les obligacions de reintegrament de les prestacions indegudament percebudes.
- Regula l'abonament de la prestació per desocupació en la seva modalitat de pagament únic pel valor actual del seu import.
- Se suprimeix el termini d'espera d'un mes des de la data de l'esgotament de la prestació contributiva.

Aquestes reformes busquen enfortir la seguretat social i millorar la integració dels aturats en el mercat laboral, responent als desafiaments econòmics actuals i alineant-se amb els objectius més amplis de la política d'ocupació i protecció social.

